

M

Pianofestival der Zwarte toetsen

'Het zijn juist
de donkere
toetsen van de
piano die kleur
en karakter
geven aan
Piano day(s).'

Met een beetje kennis en fantasie stel je zo een eigen piano-festival samen. Maar waar ze in Hasselt mee komen, is bijzonder eigenwijs. Neem de pianist Lambert, hij nam een cd op in volledige duisternis.

DOOR JUDITH BOESSEN

Met de onverzettelijkheid van een gletsjer schuift de ijzige laag van synthetische tonen het gehoor binnen. Plotseling valt de grimmige geluidswal weg en fluistert de piano een glanzend verlossingsmotief. De dageraad breekt aan en doet de hoop op een nieuwe en betere wereld weer oplaaien.

De composities van Federico Albanese lijken op een verstilde versie van de *Götterdämmerung* waarbij afwisselend piano, cello en synthesizer de rol van schikgodin speelt. Met *The Blue Hours*, heeft de Milanese pianodichter een album gemaakt dat zowel ongrijpbaar als melancholisch is. En zo is ook de tijdsperiode tussen nacht en dag waar hij zijn pianostukken op baseert. In de ijle schaduw van dromen kleurt de jonge dag vooraleerst blauw. En juist voordat de dageraad aanbreekt, verdiept de nacht zich nog eenmaal in het donkerste zwart. Dit is het tijdstip van sterven en geboren worden. Zelfs de statistieken laten zien dat het blauwe uur een moment is van voorbij vliedende levens.

Albanese is niet de enige gast op het vijfdaagse pianofestival *Piano day(s)* in cultuurcentrum Hasselt. In zijn kielzog neemt hij de raadselachtige Lambert mee. Net als electrohelden Deadmau5 of Daft Punk treedt de pianist standaard op met een enigmatisch masker zodat het gissen blijft naar zijn ware identiteit. Het Sardijnse dierenmasker, gemaakt uit het donkerste elzen en notenhout, verbeeldt de antieke figuur Mamuthone, de angstaanjagende wildeman die in heidense tijden moest zorgen voor verzoening met de Sardijnse goden. Dat Lambert zich, net als Albanese, graag schikt naar het donker, wordt duidelijk op zijn laatste album *Stay in the Dark*. Hij nam de plaat op in volledige duisternis om zich onder te dompelen in een ode aan de nacht. Dat resulteert in gemijmerde pianostukken die voortborduren op de frêle romantische

soirees van Clara Schumann of de dromerige nocturnes van Chopin. Maar Lambert laat zich niet voor een gat vangen, want op *Stay in the Dark* vindt men net zo goed de stijgende en dalende toonladders die in de verte doen denken aan Coldplay. Dat wil zeggen; voordat kitscherige commercie hun songs naar de mallemoer hielpen.

Piano day(s) is de eerste editie van dit eigenwijze festival dat pianomuziek in al zijn facetten wil laten zien. Er zijn klassiekers zoals Bachs *Goldbergvariaties*, maar die worden resoluut in een nieuw jasje gestoken, want op *Piano day(s)* wordt deze vingerbreker uitgevoerd op accordeon. Ook wordt de rijke geschiedenis van het instrument in ere gehouden. Want in weerwil van zijn leeftijd speelt de piepjonge jazzpianist Bram De Looze op drie historische fortepiano's. Tijdens *Piano e Forte* laat hij zijn jazzy improvisatietalent los op getrouwe replica's van historische instrumenten uit de collectie van de Vlaamse pianobouwer Chris Maene. De Loozes slingerende toonzetting past wonderwel bij de spitse klanken van de 18e eeuwse piano.

Naast nieuwerwetse verwijzingen naar het verleden poogt *Piano day(s)* ook verbanden tot stand te brengen met andere disciplines zoals dans en beeldende kunst. Een goed voorbeeld hiervan is de bevreemdende performance van de Belgische kunstenaar Karl Van Welden. We zien pianist Frederik Croene plaatsnemen aan zijn instrument terwijl er haast onmerkbaar kleine asdeeltjes neerdalen op het podium. De witte vlokjes lijken aanvankelijk

onschuldig en transformeren de bühne in het nostalgische diorama van een sneeuwkogel. Maar mettertijd dringt het besef door dat we getuige zijn van een vulkaanuitbarsting in slow motion. De sneeuwvlokken veranderen langzaam in een verstikkende asregen die het klavierspel doen stokken. Net als de Romeinse burgers van Herculaneum of Pompeï raken de pianist en zijn instrument bedolven onder een 'eeuwige' lijkwade van as.

Het Franse nachtdier Christian Rizzo schuift als laatste aan bij dit schemerkabinet van nachtaanbidders. Zijn choreografie *Ad noctum* is een volgend eerbetoon aan 'het donkere'. Rizzo laat zijn danspaar Julie Guibert en Kerem Gelebek langs een hangende installatie scheren en zwermen. De gigantische box fungeert als een eenzame satelliet in het oneindige duister van het heelal. De installatie pulseert op de muziek van Arvo Pärt en zendt hypnotiserende licht- en beeldsignalen de ruimte in. Net als bij Lambert vormen de nocturnes van Satie en Chopin een leidmotief dat door zindert in de danspassen van dit duet. De 88 toetsen van de piano bestaan voor de helft uit het zwartste ebbenhout. En het zijn juist deze donkere toetsen die kleur en karakter geven aan *Piano day(s)*. Een programma voor nachtdieren, mijneraars en liefhebbers van de blauwe uren tussen schemering en dageraad. ■

***Piano day(s)*, van woensdag 29 maart tot en met zondag 2 april in cultuurcentrum Hasselt, ccha.be en pianodays.be**